בעלת הגט ובעלת מאמר איזו מהן קודמת: בעלת הגט עדיפא (א) משום דאתחיל בה (בחליצה) או דלמא בעלת מאמר עדיפא משום דקרובה לביאה? אמר רב אשי ת"ש ומודה ר"ג שיש גט אחר מאמר ומאמר אחר גט אי גט עדיף לא ליהני מאמר אבתריה ואי מאמר עדיף לא ליהני גט אבתריה אלא לאו ש"מ כי הדדי נינהו ש"מ. אמר רב הונא אמר רב ב' אחיות יבמות שנפלו לפני יבם אחד חלץ לראשונה הותרה, חלץ לשנייה הותרה, מתה ראשונה מותר בשנייה ואין צריך לומר מתה שנייה שמותר בראשונה משום דהויא יבמה שהותרה ונאסרה וחזרה והותרה תחזור להיתירה הראשון. רבי יוחנן אמר מתה שנייה מותר בראשונה אבל מתה ראשונה אסור בשנייה מ"ט? שכל יבמה שאין אני קורא בה בשעת נפילה "יבמה יבא עליה" הרי זו כאשת אח שיש לה בנים ואסורה, ורב לית ליה האי סברא? והאמר רב כל אשה שאין אני קורא בה בשעת נפילה "יבמה יבא עליה" הרי היא כאשת אח שיש לו בנים ואסורה? ה"מ היכא דקאי באפה איסור אחות אשה דאורייתא אבל הכא זיקה דרבנן היא. איתיביה ר' יוסי בר חנינא לרבי יוחנן ארבעה אחין ב' מהם נשואים ב' אחיות ומתו הנשואין את האחיות הרי אלו חולצות ולא מתייבמות ואמאי ליקו חד מינייהו לחלוץ לה לשנייה ותיהוי ראשונה לגבי אידך כיבמה שהותרה ונאסרה וחזרה והותרה תחזור להיתירה הראשון? א"ל אחיות איני יודע מי שנאן, ולימא ליה מאי חולצות נמי דקתני חולצת חדא? "חולצות" קתני, ולימא ליה מאי "חולצות" (ג) חולצות דעלמא? הרי אלו קתני ולימא דחליץ ליה לראשונה ברישא? "חולצות" לכתחלה

בעלת הגט ובעלת מאמר · אחיו שמת ולו ב' נשים ועשה זה מאמר לזו ונתן גט לזו ושוב אסור לייבם דקס ליה בלא יבנה כיון שהתחיל לגרש את זו מהן הגונה לחלוץ ולפטור לרתה: **ומודה ר"ג** · דאמר לקמן בפ"ה אין גט אחר גט מודה הוא שיש גט אחר מאמר כגון ב' יבמות מאח א' ועשה מאמר בזו ואח"כ נתן גט לזו, מהני גט לפסול הראשונה עליו משום לא יבנה ולהאסר בקרובות שנייה כבראשונה ולא אמרי' מאמר כנעשה ולאדחאי שנייה מיניה ולא מהני בה גט: **ומאמר אחר גט** · אם נתן גט לראשונה ואח"כ עשה מאמר בלרתה לא אמרי' גט קמא במקום חליצה קאי וחו לא קני מאמר יבמין בלרה' אלא ודאי מהני ולריכה גט למאמרו ואסור גם בקרובותיה: **כי הדדי נינהו** · ותפשוט בעיין שהאחת פוטרת חברתה ויחלוץ לאיזו שירצה שחליצת שתיהן גרועה: **לראשונה** · שנפלה ראשון: **הותרה** · לשוק: **חלץ לשנייה הותרה** · לשוק וה"ה אם חלץ לשנייה ואח"כ לראשונה: **מתה ראשונה** · בלא חליצה מותר לייבם את השניה ואע"פ שבשעת נפילתה אחות זקוקתו ראשונה היתה ואין אני קורא בה "יבמה יבא עליה", כי מתה קמייתא פקעה זיקה ושריא הך; ולית ליה הא דשנינן בפ' כילד (לעיל דף כג:) הך מתני' דהכא אי למ"ד יש זיקה יש זיקה פי' דאוקימנא לעיל דהואיל ונאסרה עליו בשעת נפילה תו לא משתריא ואיכא לאותובי ממתני' דקתני חולצות ולא מתייבמות אמאי ליחלוץ חדא ולישתרי אידך ולקמן מותבינן ליה מינה אסיפא דמילתיה ולא מתרץ: **ואין צ"ל מתה שנייה** · ולא חללה שמותר בראשונה שהיתה ראויה לייבם בשעת נפילתה אלא שנפלה זו אחרי כן ואסרתה וכיון שמתה זו חזרה להיתירה הראשון: **ורבי יוחנן אמר מתה שנייה מותר בראשונה** · הואיל ובשעת נפילתה היתה ראויה לו: **אחות אשה דאורייתא** · כגון ג' אחים ב' מהם נשואין ב' אחיות ומת אחד מהם ואח"כ מתה אשתו של ב' דעלה איתמר הך דרב בפרקין (לקמן דף ל׳) אסורה יבמתו עליו הואיל ובשעת נפילה אחות אשתו הואי: **דרבנן היא** · וכיון דמתה שריא: **איני יודע מי שנאן** · כלומר זו אינה משנה: **ולימא ליה מאי חולצות חדא**. שנייה: **חולצות דעלמא** · כל היכא דמיתרמי כה"ג חולצות השניות: **הרי אלו** · משמע הנך תרתי דאיירי בהו: **לראשונה ברישא** · דתו לא משתריא שנייה שלא נראית בשעת נפילה: חוללות

בעלת הגט עדיפא · פי' שנעשה בה מעשה עדיף טפי מחברתה אבל ריב"ן פי' בעלת הגט עדיפא דאתחיל (ד) בחליצה ולכך יגמור בה חליצתו ולפירושו לא יהא עדיפא דהכא פירושו כההוא דאי מאמר עדיף או גט עדיף דבסמוך ומיהו עדיפא משמע קצת דהיינו קודמת דקאי איזו מהן קודמת דקאמר מעיקרא: **תא** שמע ומודה ר"ג כו' · מדרבנן דשמעינן להו פרק ר"ג (לקמן דף נ׳ ושם) דיש גט אחר גט ומאמר אחר הגט אין יכול להביא ראיה דלדידהו דיש גט אחר גט אפי' עדיף קמא מהני גרוע בתריה לתפוס במה ששייר הראשון אבל ר"ג דאית ליה דאין גט אחר גט סברא הוא דאי עדיף גט ממאמר או מאמר מגט לא מהני הגרוע לתפוס אחר קמא דעדיף כמו שאין מועיל גט אחר גט ומאמר אחר מאמר: **אי** גט עדיף לא תיהני מאמר בתריה · אע"ג דאפילו אחר חליצה קידושין תופסין היינו משום דהוי קידושין דאורייתא אבל ביבמה דלא הוי מאמר אלא מדרבנן אין לו להועיל אחר הגט אי גט עדיף א"נ תומר ר"י דברייתא דמודה ר"ג קיימא אמתני' דפ' ר"ג (לקמן ד' נ׳) דמוקמינן לה כר"ע התם בגמ' (דף נב:) ולא מהני קידושין אחר חליצה וה"ה דאין להם להועיל אחר הגט אי גט עדיף דגט במקום חליצה קאי:

אלא כי הדדי נינהו · ותפשוט דאחת פוטרת חברתה והיינו כשמואל וכלישנא דקאמר דאחד חולץ לכולן אמלעי' וכרב אשי אבל ללישנא דהתחיל ולא התחיל קאמר היכי דכי הדדי נינהו לריכות שתיהן חליצה דהא התחיל באחיות לא יגמור אפי' בלרות ולא מיפטרה רחל בחליצת לרתה דעדיפא והכא סך בעיא על כרחין אליבא דמ"ד יש זיקה איירי דלמ"ד אין זיקה אפילו חלץ לבעלת הגט נפטרה לרה:

חלץ לראשונה הותרה וא"ת מאי קמ"ל פשיטא דהותרה ואר"י דקמ"ל דהותרה אפי' לרתה דרב אית ליה אין זיקה וחלץ לאחיות נפטרו לרות כדפרישית לעיל: **ורב** לית ליה האי סברא והאמר רב כל יבמה כו' · ממתני' הוה מצי למיפרך דבהדיא תנן בפירקין (לקמן דף נב׳) ב' אחין נשואין ב' אחיות ומת אחד מהן ואח"כ מתה אשתו של שני הרי זו אסורה עליו עולמית הואיל ונאסרה עליו אלא ניחא להקשות דבהדיא אמר רב אותו לשון עצמו שאמר ר' יוחנן שכל יבמה שאין אני קורא כו' ועוד נראה דממתני' לא הוה מצי לאקשויי דהתם הוא משום דכבר נפטרה לשוק ומשום דמתה אשתו אח"כ לא תחשב עוד זקוקה (ה) עדיין לחליצה אבל היכא דעדיין זקוקה לחליצה לא אבל מדרב פריך שפיר דרב איירי אפילו היכא דאיכא אחין דלא מידחיא מהאי ביאה *) (לגמרי) כדאמר לקמן (נ"ז שם): **אבל** הכא זיקה דרבנן היא · פר"ח דרב לטעמיה דאמר אין זיקה דאע"ג דאסיר משום ביטול מלות יבמין לא חשיב הך איסור לאוסרה עולמית אף כשתבא לכלל היתר אבל למ"ד יש זיקה ראוי לאסור משום שנאסרה עליו שעה אחת: **איתיביה** רבי יוסי בר חנינא לרבי יוחנן · לעיל פי' בקונטרס דלרב נמי פריך אבל ריב"ן פירש דלא פריך לרב משום דרב ס"ל חליצה פסולה לריכה לחזור על כל האחים דהאחת לריכה חליצה משניהן ושוב השנית א"א לייבם משום דלכל אחד הויא אחות חלוצתו אבל רבי יוחנן סבר כשמואל דאינה לריכה לחזור ולהכי פריך ליה ואע"ג דרב דאמר לריכה לחזור היינו אליבא דמ"ד יש זיקה וליה לא ס"ל מ"מ מליט למימר דרב מוקי לה כמ"ד יש זיקה דפלוגתא דתנאי היא ואע"ג דלעיל בריש פ' כילד (דף יח׳) מוקי לה סתמא דהש"ס כר"מ דאמר אין זיקה רב לא מוקי לה כוותיה ולר"ת נמי דפי' לעיל דרב דלית ליה הואיל ונאסרה עליו שעה אחת לטעמיה דאמר אין זיקה אתי שפיר נמי דלא פריך לרב דמוקי למתני' כמ"ד יש זיקה אבל ר' יוחנן סבר דעל כרחך יש זיקה דאי אין זיקה א"כ ב' אחיות שנפלו לפני שני אחין יתייבמו שתיהן דהא ר' יוחנן לא חייש למיתה ומפירכא דפריך רבי יוסי בר חנינא ואמאי וליקו חד מינייהו כו' משמע דלא שרי רבי יוחנן לייבם אלא חדא על כרחך סבר יש זיקה ואפ"ה שרי לראשונה ולית ליה הואיל ונאסרה שעה א' שתאסר עולמית מש"ה פריך לה ומיהו נראה לר"י כדפרישית לעיל (דף כד׳ ד"ה אי) דלרב *דחייש למיתה (ו) משום דלא מסקי אדעתיה דמיית אידך לא מצי פריך דנגזר' דלמא אתי לייבם ברישא אבל לעיל במתה אחת מהן ליכא למיגזר דלמא אתי לייבם בלא מתה אחת מהן כיון דליכא אלא אח אחד ולא אתי לבטל מלות יבמין להדיא אבל רבי יוחנן היה יודע רבי יוסי בר חנינא דלא הוי חייש למיתה להכי *(לא)פריך ליה *(א"נ לפי שהיה אצל ר' יוחנן הקשה לו):**) **ולימא** ליה דלמא קדים וחליץ לראשונה · פי' ר"י לפי שיטת הקונטר' שכשבאין לפניט לימלך לא אמרינן להו לחלוץ שניה ולייבם את הראשונה דגזרינן דלמא אתי למיעבד איפכא בהלו [היבמות] עצמן אבל אם כבר חלץ האחד לשנייה שרי אידך לייבם הראשונה כמו במתה שנייה כיון דבהלו

*) ס"א איט   **) עייך לקמן כח ע"א

עין משפט נר מצוה

א מ"י פ"ח מהל' יבום הל' ז סמ"ג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן קע סעיף ח:

ב ב מיי' פ"ח מהלכות יבום הל' ד סמג עשין נג טוש"ע שם סימן קפג סעיף א:

תוספות ישנים

בעלת הגט עדיפא. פי' עדיפא שחליצה תפטור לרתה. ולא נכרא דא"כ מאי קאמר בעלת מאמר עדיפא משום דקרובה לביאה...

תוספות חד מקמאי

...

הגהות הב"ח

(א) גמ' בעלת הגט עדיפא (משום דאתחיל בה בגירושין) תא"מ ונ"ב בתוספות משמע דלא גרסינן ליה: (ב) שם חולצות דעלמא נ"ב כמו בעמוד א': (ג) רש"י ד"ה מתה וכו' שבשעת נפילתה: (ד) תוס' ד"ה בעלת וכו' עדיפא דאתחיל בה בגירושין ולכך יגמור בה: (ה) ד"ה ורב וכו' לא תחשב עד זקוקה אבל הכא דזקוקה עדיין לחליצה לא אבל מדרב כצ"ל: (ו) ד"ה איתיביה וכו' דחייש למיתה שסיר משום דלא מסקי אדעתיהו:

גליון הש"ס

גמ' והאמר רב כל אשה. עי' לעיל כ' ע"א תוד"ס ואחות אשתו ולעיל ית ע"ב תוד"ס אשת אחיו: שם איני יודע מי שנאן. בב"מ לג ע"א ב"ב קטו ע"א ודף קמא ע"ב: תד"ה ורב וכו' ממתני' הוה מצי למפרך וכו'. עי' כתובות נה ע"ב תוד"ס מתנת שכיב מרע וחולין קטו ע"ב תוד"ס ומי אמר וקכא ע"ב תד"ס ומי אמר ויומא לד ע"ב תד"ס בג"מ:

דחיים למיתה לא מצי פריך דנגזרי' דלמא אתי לייבם ברישא משום דלא מסקי אדעתייהו דמית אידך וכו' כצ"ל

[לקמן לי ע"ש קיל: ע"ש]   [לעיל כו: וש"נ]   גירסא רש"ל בגירושין   לקמן נא   גירסא מהרש"א יהודה

[טעות הדפוס] ס"א ל"ג